

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

получаемые выгоды. Потери экономики связаны, в первую очередь, с частичной либерализацией таможенных тарифов. Положительными последствиями присоединения к ВТО являются улучшение доступа российских экспортеров на зарубежные рынки и рост объема прямых инвестиций в либерализуемые сектора услуг.

Для усиления положительного влияния от вступления России в ВТО необходимо увеличивать потенциал российского сырьевого экспорта путем снижения барьеров, препятствующих выходу отечественных компаний на зарубежные рынки, и принятия мер поддержки экспорта, не запрещенных в рамках ВТО. К таким мерам относятся как снижение административной нагрузки на экспортный бизнес, так и инвестиции в экспортную инфраструктуру. Не менее важны и меры, связанные с улучшением бизнес-климата в стране, устранение коррупции и административных барьеров со стороны надзорных и контролирующих органов. Это позволит не только сделать либерализуемые сферы экономики более привлекательными для прямых иностранных инвестиций, но и смягчить отрицательные последствия вступления в ВТО.

Кроме того, есть множество вопросов технического характера, таких как разработка технических регламентов, санитарных норм, адаптация возможных мер поддержки к правилам ВТО, разработка новых инструментов, не противоречащих правилам ВТО – для этого требуются как определенное время, так и подготовка соответствующих специалистов – чиновников, управленцев, юристов. Только реализация государством указанных мероприятий может обеспечить относительно безболезненное развитие экономики России после присоединения к ВТО.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ

1. <http://www.liveinternet.ru/community/d-z/post233993840/>
2. <http://www.wto.org>
3. http://www.economy.gov.ru/minec/about/structure/deptorg/doc20120822_03
4. http://economics.lb.ua/state/2011/09/08/113912_ukraina_v_vto_bolshe_poteryala_ch.html
http://wto-inform.ru/upload/brochure/brochure_wto.pdf
5. http://wto-inform.ru/upload/brochure/brochure_wto.pdf
6. <http://go.mail.ru/search?q>
7. <http://nnm.ru/blogs/Dmitry68/posledstviya-vstupleniya-rossii-v-vto-v-detyalyah/>
8. http://wto-inform.ru/upload/brochure/brochure_wto.pdf - Бабкин К.А., Кузнецов А.В., Корчевой Е.А., Пронин В.В., Самохвалов В.А. Последствия присоединения России к Всемирной торговой организации ВТО // Информ. - С. 24-26.
9. Федеральный закон № 165-ФЗ от 8 декабря 2003 года «О специальных защитных, антидемпинговых и компенсационных мерах при импорте товаров»
10. Федеральный закон № 61-ФЗ от 28 мая 2003 года «Таможенный кодекс Российской Федерации»
11. Постановление Правительства РФ № 761 от 28 сентября 2009 года «Об обеспечении гармонизации российских санитарно-эпидемиологических требований, ветеринарно-санитарных и фитосанитарных мер с международными стандартами»
12. Медведков М.Ю. Есть ли жизнь после ВТО // Московский Комсомолец. - 2012. - 1 авг. - № 26003.
13. Communication from Slovenia, Bulgaria, Czech Republic, Poland and Slovak Republic. Note on Assessment of Trade in Services in Certain Transition Economies // World Trade Organization, Trade in Services Council Special Session. 2000.
14. Wysokińska Z. Competitiveness of the Polish Textile and Clothing Sector within the European Integration Process and the Liberalisation Procedures of GATT/WTO Agreement (ATC) // Fibres & Textiles in Eastern Europe. October / December 2004. Vol. 12, No. 4 (48).
15. Zashev P. The Impact of World Trade Organization Membership on the Bulgarian Economy // Pan European Institute Turku School of Economics/Working Paper. 2006.
16. <http://www.wto.ru/ru/newsmain.asp> - Россия и ВТО – русская версия официального сайта ВТО на русском языке
17. <http://www.rgwto.com> - Официальный сайт рабочей группы Российского союза промышленников и предпринимателей по присоединению России в ВТО
18. <http://valdaiclub.com/economy/41820.html> - Russia and WTO: Is the World Bank's optimism justified?
19. http://indrus.in/articles/2012/04/11/wto_membership_to_modernise_russian_economy_putin_15442.html - WTO membership to modernise Russian economy
20. http://indrus.in/articles/2012/03/29/world_bank_paints_a_rosy_picture_for_russias_post-wto_economy_15209.html - World Bank paints a rosy picture for Russia's post-WTO economy

РЕЗЮМЕ

Для того щоб приєднання до Світової організації торгівлі дозволило отримати Росії максимальні вигоди при мінімальних втратах, дії уряду повинні включати в себе як заходи, націлені на швидку і безболісну реструктуризацію неконкурентоспроможних галузей російської економіки, так і заходи, реалізація яких посилять позитивний вплив членства у Світовій організації торгівлі.

Ключові слова: Світова Організація Торгівлі, міжнародна торгівля, митні збори, імпорتنі квоти, права інтелектуальної власності

РЕЗЮМЕ

Для того чтобы присоединение к Всемирной торговой организации позволило получить России максимальные выгоды при минимальных потерях, действия правительства должны включать в себя как меры, нацеленные на быструю и безболезненную реструктуризацию неконкурентоспособных отраслей российской экономики, так и меры, реализация которых усилит положительное влияние членства во Всемирной торговой организации.

Ключевые слова: Всемирная Торговая Организация, международная торговля, таможенные пошлины, импортные квоты, права интеллектуальной собственности

SUMMARY

In order to join the World Trade Organization has brought Russia the maximum benefits with minimum losses, the government should include both measures aimed at quick and painless restructuring of uncompetitive sectors of the Russian economy and measures, whose implementation will strengthen the positive effect of membership in the World Trade Organization.

Keywords: World Trade Organization, international trade, tariffs, import quotas, intellectual property rights

СУТНІСТЬ ТА ПРИРОДА МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Клафас В.В., аспірант кафедри «Міжнародна економіка», Донецький національний університет¹

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сучасне конкурентне ринкове середовище викликає необхідність формування підходів щодо управління конкурентоспроможністю підприємства. Однак сам процес формування конкурентоспроможності є складним і об'єднує елементи як внутрішнього, так і зовнішнього оточення підприємства, важливим є визначення чинників, які впливають

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

на управління конкурентоспроможністю. Тому на сучасному етапі розвитку ринку об'єктивна необхідність пошуку і реалізації заходів, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємства робить дослідження актуальним.

Ступень вивченості проблеми дослідження. Проблеми конкурентоспроможності широко розглядаються в наукових працях вітчизняних та іноземних вчених. Зокрема загальні аспекти конкурентоспроможності досліджують Зав'ялов П.С., Лозовський Л.Ш., Поршнев А.Г., Райзберг Б.А., Кіперман Г.Я. Комплексно вивчають конкурентоспроможність підприємства Фатхутдінов Р.А., Градова А.П., Градов А.П. На окремих аспектах конкурентоспроможності підприємства зосереджують увагу Пахомов Ю.М., Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В., Круглов М.І. Важливе місце серед дослідників питань конкурентоспроможності у Європі займають Швейцарська організація "European management forum" та інші.

Ціллю дослідження є визначення сутності та особливостей конкурентоспроможності, а також чинників, які формують конкурентоспроможність підприємства з метою підвищення ефективності управління конкурентоспроможністю продукції і підприємства і формування його конкурентних переваг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конкуренція є основою функціонування ринкової економіки. Відповідно до законів конкуренції відбувається ефективний перерозподіл ресурсів в народному господарстві, задовольняються потреби населення і організацій, підвищується ефективність функціонування підприємств. З іншого боку, механізм конкуренції проводить жорсткий природний відбір, в ході якого виживають сильні підприємства.

Найбільш відомим є визначення конкуренції, сформульоване професором М. Портером. Він визначає конкуренцію як динамічний процес, що розвивається, безупинно мінливий ландшафт, на якому з'являються нові товари, нові шляхи маркетингу, нові виробничі процеси й нові ринкові сегменти [7, С. 17]. Тобто, конкуренція є важливим атрибутом ринкової економіки. Сам ринок, механізм його дії не може нормально існувати без розвинутих форм конкуренції.

Беззаперечним є факт, що в ринковій економіці конкуренція – важлива рушійна сила розвитку ринкової системи. Але конкуренція призводить і до певних негативних наслідків: надмірні витрати на рекламу, банкрутство багатьох дрібних, середніх та навіть іноді частини великих товаровиробників, фінансові махінації з метою поглинання конкурентних фірм і значні витрати, що супроводжують цей процес, зловживання економічною владою з боку гігантських монополій.

В сучасних умовах, посилення процесів глобалізації, а отже і конкуренція на національних та світових ринках, рівень конкурентоспроможності товарів, підприємств, галузей та країн демонструє готовність на відповідному рівні задовольняти потреби покупця та конкурувати з опонентами.

Конкурентоспроможність (КС) - це здатність конкурувати, певна властивість товару, підприємства, галузі чи країни, що дозволяє протистояти конкурентам, тобто вести конкуренцію.

Різні науковці виробили свої підходи до визначення поняття конкурентоспроможності підприємства. У свою чергу, Азоев Г.Л., Челенков А.П. стверджують, що конкурентоспроможність фірми - це можливість фірми ефективно розпоряджатись власними й залученими ресурсами в умовах конкурентного ринку. Виробництво та реалізація конкурентоспроможних товарів - обов'язкова умова конкурентоспроможності фірми [2, С. 36]. Це є поведінковий підхід до визначення поняття конкурентоспроможності підприємства.

Разом з поведінковим трактуванням набуло поширення трактування структурне. При структурному підході акцент зміщується з самої боротьби компанії один з одним на аналіз структури ринку, тих умов, які панують на ньому. Його прихильниками є такі вчені, як Пахомов Ю.М., Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В. Вони дотримуються думки, що конкурентоспроможність - це обумовлені економічними, соціальними і політичними факторами позиції країни або товаровиробника на внутрішньому і зовнішньому ринках. В умовах відкритої економіки вона може визначатися і як здатність країни (фірми) протистояти міжнародній конкуренції на власному ринку і ринках третій країн [6, С. 45].

Третій підхід до визначення конкуренції є функціональний. Він описує роль, яку конкуренція грає в економіці. Фатхутдінов Р.А. визначає конкурентоспроможність, як здатність фірми випускати конкурентоздатну продукцію, її перевага стосовно інших підприємств даної галузі усередині країни й за її межами [8, С. 100].

Таким чином, можна визначити основні відмінності між підходами трактування поняття «конкурентоспроможності», які демонструє таблиця 1.

Таблиця 1.

Систематизація підходів до визначення поняття конкурентоспроможності підприємства

Поведінкове трактування конкурентоспроможності	Боротьба підприємства за «гроші» покупця шляхом задоволення його потреб.
Структурне трактування конкурентоспроможності	Аналіз структури ринку для визначення ступеню свободи продавця й покупця на ринку (форми ринку) і способу виходу з нього.
Функціональне трактування конкурентоспроможності	Порівняльна перевага по відношенню до інших фірм даної галузі всередині країни та за її межами.

Аналіз існуючих визначень поняття "конкурентоспроможності підприємства" дозволив дійти висновку, що незважаючи на певні відмінності у трактуванні майже усі науковці вказують на подвійний характер поняття конкурентоспроможності підприємства. Перша частина слова вказує на те, що поняття розглядається саме в системі конкурентних відносин, друга - на обов'язкову наявність стійкості, яка є первинною якістю будь-якої системи і об'єднує такі властивості як міцність та стійкість до зовнішніх чинників, захищеність, стабільність, надійність тощо.

Конкурентоспроможність - багатопланова економічна категорія, що може розглядатися на декількох рівнях:

- конкурентоспроможність країни;
- конкурентоспроможність галузі;
- конкурентоспроможність підприємства;
- конкурентоспроможність товару.

Конкурентоспроможність країни — це сукупність властивостей, притаманних національній економіці, які визначають здатність країни конкурувати з іншими країнами. Рівень конкурентоспроможності країни визначається за різними методиками. Провідними міжнародними організаціями, які займаються ранжуванням країн за рівнем конкурентоспроможності є Світовий економічний форум (World Economic Forum) та Інститут розвитку менеджменту (The International Institute for Management Development (IMD)).

Конкурентоспроможність регіону - це здатність регіональної системи до визначення та ефективного використання своїх конкурентних переваг, на умовах самостійності й самофінансування і в межах існуючого законодавства, з метою забезпечення сталого зростання показників економічної діяльності в розрахунку на душу населення та раціонального розміщення продуктивних сил.

Конкурентоспроможність галузі – спроможність певної галузі національної економіки перевершити конкурентів аналогічної галузі іншої країни в заданих умовах і в певний період у рівні продуктивності факторів виробництва, високих темпах економічного зростання, які були б стійкі в середньостроковій перспективі. Центрами регіональної конкурентоспроможності є кластери. Сутність кластерної стратегії полягає в забезпеченні виробничо-комерційної діяльності й удосконаленні професійних і особистих взаємовідносин, що набувають характеру взаємозалежного ділового співробітництва.

Конкурентоспроможність підприємства - здатність підприємства створювати, виробляти і продавати товари та послуги, цінові й нецінові якості яких більш привабливі, ніж в аналогічній продукції конкурентів.

Під **конкурентоспроможністю товару** розуміється комплекс споживчих, цінкових і якісних характеристик товару, що визначають його успіх як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Конкурентоспроможність товару можна визначити тільки в

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

порівнянні з товарами-аналогами. [5, С. 128-129]

Між усіма цими рівнями конкурентоспроможності існує досить тісний внутрішній і зовнішній зв'язок і взаємозалежність, які демонструє рисунок 1.

Рис. 1. Схема зв'язку та взаємозалежності між рівнями конкурентоспроможності (КС)

Конкурентоспроможність країни і галузева конкурентоспроможність в остаточному підсумку залежить від здатності конкретного товаровиробника випускати конкурентоздатний товар. Конкурентоздатність галузі є суммарним показником підприємств галузі. В свою чергу, конкурентоспроможність підприємства обумовлюється конкурентоздатністю товару, який воно випускає, та залежить від конкурентоспроможності країни.

Конкурентоспроможність підприємства і конкурентоспроможність продукції визначаються різними чинниками. Зауважимо, що продукція – це один із чинників конкурентоспроможності підприємства. Враховуючи це, проаналізуємо, які чинники впливають на формування конкурентоспроможності як підприємства, так і його продукції. Це дасть можливість у подальшому розробити ефективніші методи формування і управління конкурентоспроможністю.

Конкурентоспроможність підприємства залежить від об'єкта порівняння, а також факторів, які використовуються для оцінки конкурентоспроможності. Залежно від доходу споживачів, конкурентоспроможність формується за конкретними видами об'єктів: середньої якості – для споживачів з низьким доходом (капіталом), високої якості – для масового споживача із середнім доходом, дуже високої (престижної) – для споживачів з високим доходом. Конкурентоспроможність об'єкта визначається стосовно конкретного ринку або конкретної групи споживачів, сформованої за визначеними ознаками стратегічної сегментації ринку.

На думку закордонних дослідників, конкурентоспроможність підприємства виражається через багаторівневу ієрархію факторів, де верхній рівень – частка ринку – залежить від досягнутої конкурентоспроможності продукції, другий рівень визначає її потенційну конкурентоспроможність, третій і четвертий – якість управління, останній, п'ятий рівень – характеризує досягнуті економічні результати [1].

Чинники конкурентоспроможності для окремого підприємства, з одного боку, можна поділяти на економічні, управлінські, технологічні. Економічні можна деталізувати як фінансові, маркетингові тощо. З іншого боку, за сферами управління, на нашу думку, потрібно виділяти виробничі, маркетингові (зокрема збутові, чинники, сформовані маркетинговими комунікаціями, цінові, асортиментні), кадрові, фінансові, у сфері постачання тощо.

Виробничі чинники конкурентоспроможності – це ті технологічні особливості, які дають конкурентні переваги порівняно з конкурентами у якості, собівартості продукції, термінах її виготовлення. Залежно від особливостей галузі, в якій працює підприємство, частина цих чинників може бути невідконтрольна підприємству, їх поява або відсутність спричиняється об'єктивними умовами.

Маркетингові чинники конкурентоспроможності формуються і підтримуються маркетинговими службами підприємства. Їх наявність повністю залежить від політики підприємства та якості роботи маркетологів. Маркетингові чинники можна класифікувати за видами маркетингової діяльності, за складовими комплексу маркетингу тощо.

Конкурентоспроможність персоналу є дуже важливим показником, тому що лише у разі правильного планування та управління можна одержати максимальний прибуток і уникнути банкрутства. Кадрові чинники пов'язані із двома умовами – кадровою політикою підприємства та наявністю персоналу відповідної кваліфікації [3].

Фінансові чинники конкурентоспроможності, на нашу думку, мають особливе значення. На нашу думку, їх наявність є передумовою для виникнення усіх інших внутрішніх елементів конкурентоспроможності підприємства. Вони визначаються, з одного боку, нормами рентабельності і прибутковості продукції та інвестованого капіталу, а з іншого, – наявністю початкових і поточних інвестицій та фінансовою політикою підприємства.

Чинники конкурентоспроможності у сфері постачання здебільшого мають тимчасовий характер. Вони визначаються можливістю отримати вчасно необхідні сировину і матеріали за низькими цінами, з відтермінуванням платежів тощо. Однак такі самі умови постачання, переважно, можуть отримати і конкуренти. Рідше, підприємства мають можливість підписати ексклюзивні угоди на купівлю товарно-матеріальних цінностей або послуги на вигідних умовах, які створюють довгострокові конкурентні переваги для них.

З іншого боку усі чинники конкурентоспроможності підприємства можна поділити на дві групи:

- внутрішні;
- зовнішні.

Внутрішніми чинниками конкурентоспроможності підприємство здатне повністю управляти. Їх наявність залежить лише від системи управління на підприємстві та ставлення до цього бізнесу його власників.

Існують різні підходи до виокремлення внутрішніх чинників конкурентоспроможності. Зокрема Н.Грицишин до внутрішніх чинників зараховує такі:

- діяльність керівництва та апарату управління підприємства, організація та виробнича структура, професійний та кваліфікований рівень керуючих кадрів;
- система технологічного оснащення. Оновлення устаткування та технологій, заміна їх на сучасні забезпечує підвищення конкурентоспроможності підприємства, підвищує внутрішню гнучкість виробництва;
- сировина, матеріали, напівфабрикати. Якість сировини, комплектність її перероблення та величина відходів впливають на конкурентоспроможність підприємства. Зменшення виходу готової продукції із сировини приводить до збільшення витрат виробництва, і відповідно до зменшення прибутку;

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

– збут продукції. Для підвищення конкурентоспроможності підприємства необхідно здійснювати ефективний збут продукції, завойовувати нові ринки, стимулювати здійснення продажу, вживати маркетингові заходи [3].

Зовнішні чинники конкурентоспроможності є або умовами, до яких повинно пристосовуватися підприємство, або лише частково підконтрольні йому. Умовами, до яких змушено пристосовуватися підприємство, на нашу думку, є:

- рівень конкурентоспроможності економіки;
- рівень конкурентоспроможності галузі;
- чинники зовнішнього макросередовища.

До зовнішніх чинників конкурентоспроможності О.Г. Нефедова зараховує:

- 1) економічні – податкова політика держави, інфляційні процеси;
- 2) соціальні – рівень кваліфікованості робочої сили, її чисельність;
- 3) політичні – міжнародні конфлікти;
- 4) природні фактори – вичерпність запасів окремих видів ресурсів;
- 5) техногенні чинники – глобальне потепління тощо – це група глобальних зовнішніх чинників;
- 6) зовнішні чинники мезорівня – підприємства-конкуренти, підприємства-контрагенти, споживачі та кредитно-фінансові установи [4].

Н. Грицишин дає дещо інший перелік:

- 1) діяльність державних владних структур, що включає фінансову та грошово-кредитну політику, законодавчі акти;
- 2) господарську кон'юнктуру, що об'єднує ринок сировинних та матеріальних ресурсів, ринок трудових ресурсів, ринок засобів виробництва, ринок фінансових ресурсів;
- 3) розвиток нових технологій, нових матеріалів та джерел енергії;
- 4) параметри попиту, які об'єднують збільшення попиту на товари, які виробляють на підприємстві, дають змогу отримувати високий прибуток, а також зберігати конкурентоспроможність на ринку [3].

На інші зовнішні чинники конкурентоспроможності, такі як споживачі, постачальники, політика і поведінка конкурентів, ставлення до продукції та підприємства громадськості тощо, підприємство здатне впливати.

Висновки. На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що конкурентоспроможність компанії – це її реальна потенційна здатність проєктувати, виробляти та збувати за існуючих умов товари, які за ціновими і неціновими характеристиками є привабливішими для споживачів, ніж товари їх конкурентів. На конкурентоспроможність продукції і підприємства впливає низка чинників. Залежно від галузі функціонування підприємства, ступеня його самостійності, вибору пріоритетних напрямів у дослідженні конкурентоспроможності підприємства доцільно обирати ту чи іншу систему чинників конкурентоспроможності підприємств.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Адамик В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / В. Адамик, Г. Вербицька // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2008. – №1. – С.69–78.
2. Азов Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы: [Учеб.] / Г.Л. Азов, А.П. Челенков. - М.: ОАО «Типография «НОВОСТИ». - 2000. - 256 с.
3. Грицишин Н. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / Н. Грицишин // Вісник Львівського університету. Серія економічна. Вип. 33. – 2004. – С.431–436.
4. Нефедова О.Г. Конкурентоспроможність в умовах зовнішніх змін / О.Г. Нефедова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2007. – №5.Т.2. – С.212–215.
5. Осовська, Г. В. Менеджмент організацій: [Підруч.] / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – К.: Кондор. – 2009. – 680 с.
6. Пахомов Ю. М. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі [Учеб.] / Ю.М. Пахомов, Д. Г. Лук'яненко, Б. В. Губський.–К.: Україна, 1997.– 237 с.
7. Портер М. Международная конкуренция: [Учеб.] / Пер. с англ. В.Д. Щетинина.- М.: Международные отношения. - 1993. – 49 с.
8. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент. 7-е изд., испр. и доп.: [Учеб.] - М.: Дело.- 2005. — 448 с.

РЕЗЮМЕ

Стаття присвячена вивченню проблем конкурентоспроможності підприємства. Було визначено сутність конкурентоспроможності, виділено основні види чинників, які впливають на конкурентоспроможність підприємства та проаналізовано їх вплив на конкурентоспроможність як підприємства, так і його продукції.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентоспроможність підприємства, внутрішні та зовнішні чинники конкурентоспроможності.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена изучению проблем конкурентоспособности предприятия. Была определена сущность конкурентоспособности, выделены основные виды факторов, влияющих на конкурентоспособность предприятия и проанализировано их влияние на конкурентоспособность как предприятия, так и его продукции.

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкурентоспособность предприятия, внутренние и внешние факторы конкурентоспособности.

SUMMARY

This article is devoted to studying the problems of enterprise competitiveness. It was the essence of competitiveness, highlighted the main types of factors that affect the competitiveness of enterprises and their influence on the competitiveness of both businesses and its products.

Key words: competitiveness, the company's competitiveness, internal and external factors of competitiveness.

ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОВОЩЕВОДСТВА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Король А.Г., ассистент кафедры экономики и организации производства в АПК, УО «Полесский государственный университет», г. Пинск, Республика Беларусь¹

Социальная значимость овощеводства в конкретных условиях Беларуси определяется уникальной особенностью многих овощей (репа, брюква, свекла, морковь, тыква и др.) выводить из организма радионуклиды и тяжелые металлы. После аварии на Чернобыльской АС и неблагоприятной экологической ситуации повышенному потреблению овощной продукции отводится важнейшая оздоровительная функция. А это требует повышенного производства овощей, расширения их ассортимента, высокой экологичности технологий.

Роль овощеводства выражается и в том, что она является поставщиком относительно недорого продуктов питания (уровень розничных цен на овощи наиболее адекватен покупательным возможностям массового потребления).

Необходимо ответить, что динамика и темпы производства овощей, уровень обеспеченности населения овощной продукцией, а